

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legcélszerűbben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés megyeház.

A lap szellemi részét érdeklő levelezések a szerkesztőséghez intézendők.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyzetű centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centimeternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 100%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Kéziratok vissza nem adtnak. Nyilttéri rovatot nem nyitunk.

Helyzetünk.

Daczára annak, hogy Erdély tömör magyarsága a mohácsi vész óta részint történetesen, részint ármányosan szitott kül- és belzavarok által kiirtva és meggyérítve lön: a mivelődésben folytonos előlépéseket tett. Kolozsvárt s Erdély kisebb városaiban 6 főiskolája s ezen kívül szeren-szerte több algymnasia volt. Nemzeti színházunk előbb nyílt meg a pestinél. A tudós társaság eszméje is itt fogamzott meg legelőbb. Erdély volt a magyar nyelv ősbölcsője, Kazinczy Ferencz és Kisfaludi Sándor dicsekedve emlegették: hogy itt tanulták meg a nyelv nemes és édes hajlékonyságát, hol az uri házaknál is a magyar volt csupán a társalgási nyelv, s Erdély még törvényeit is magyar nyelven hozta.

Ki merné tagadni, hogy Erdély Magyarországnak napjainkig több író és művészt kölcsönzött?! Elég lesz Csató Pált, Józsi Miklóst, Czákó Zsigmondot, Gyulait és Szász Károlyt megemlítenünk, ha nem is szólunk a dal- és színművészet képviselőiről: egy Schödelné, Hollósi Kornelia, Laborfalvi Róza, Lendvai, Feleké s többekről. Érintenünk kell itt, hogy Erdély az ultra-montanismus igájában nyögő Magyarországnak több ízben vitt szabadságot és világosságot.

Erdély főurai mindig készséggel áldoztak a tudomány és művészet oltárain. Gr. Teleki Sámuel az udvari kancellár Maros-Vásárhelyen országos hírvékönyvtárt alapított. Gr. Mikó Imre az erdélyi muzeumot, s véglegrományában százezer forinttal a sepsi-szent-györgyi gymnasiumot megalapította. Árva- és kórházaink számosan létesültek a közelebbi években országszerte.

Hogy Széchenyi István, a nemzeti reformátor fellépett: azonnal Erdély szavai

után indult. A két hazaszíve forrón összedobbant. Az unio eszméje kiolthatatlan lön, s valóságos nemzeti ünnep volt, midőn elvégre 1848-ban létrejött.

A Királyhágó tehát nem választotta el Erdélyt Magyarhontól soha sem.

Azonban a modern civilizáció szekerére még sem ülünk fel; multunk és nemzeti önérzetünk megtagadásával.

A forradalom leveretése után a reánk hozott német civilizátorok eljárásai most is fájó emlékünkből állanak. Ezek a nemzet egész multját és miveltségi forrásait elakarták fojtani. Szennyes lábakkal tapodtak a nemzet szentélyei között. Ekkor mondá az öreg Szemere gúnyorral:

„Kapcsád nagyon szorít; a pokróczod vizes; ne busulj nemzetem, csak hallgass és fizess!”

Nem akarunk elzárkózni az újabb kor vívmányaitól, nem az anyagi fejlődés terén sem. Erről gazdasági egyleteink s megyei és vidéki iparkiallitásaink, valamint többféle gyáraink bőven tanuskodnak. Van papír, üveg, porcellán, gyertya, szappan, szesz, liszt, gyufa, szövet- s többféle gyárunk. A székely nép pedig fakészletei és borvizeivel hasznos kereskedést üz.

Azonban, mert minden népfajt különbség nélkül az alkotmány sáncaiba bétettünk, még sem kívánunk ezért világpolgáriassá jelleget ölteni. Széchenyi iskoláját örökre követni fogjuk, s nemzetiségi zománccunkat mások kedvéért le nem vetkezzük. Minden újítás, mely a nemzet geniussával ellenkezik: vétke, s öngyilkosságra vezet. Helyesen mondotta volt Deák F.: ha a nemzet ősi intézményeiről lemond, a földet vesztí el lábai alól, mint Antheus, kit a Gigás addig meg nem folythattott, míg lábával a földet érhet; a levegőbe kapta

fel s úgy ölte meg. Nem akarunk a világ áramlat kedvéért a levegőbe emeltetni s meghalni.

Mint Angliában a parlament elnöke maig is gyapjuzsákon ül, s a szigetország következetesen halad előre.

Nekünk is sorakoznunk kell avégre, hogy a magyar nemzet bélyegét üssük a szellemi és anyagi előhaladás minden intézményére. Jaj lenne a nemzetnek, ha port hintenének szemébe; s a civilizáció és haladás örve alatt a szőnyeget lábai alól kirántanák! Ekkor dicső őseink megfordulnának sirjokban s az álcivilizátorok markukba nevetnének. Legyen nagy, legyen virágzó hazánk, s ne zárkozzék el legkisebbé is a kor szellemi vívmányaitól; de lehelje oda mindenüvé a magyar geniussz törhetetlen zománccát.

Lapunk programja szerint csakis ily szellemben sorakozhatunk.

Végre meg vagyunk győződve, hogy a magyar nemzet nem korálsziget, de egy ezredéves szirt, melyről vész és hab visszasimulnak.

Zömlén.

Megyei élet.

Közigazgatási bizottság ülésterméből.

Megyénk közigazgatási bizottságának folyó hó 8-án tartott rendes ülésén a főispán elnökölt, annak hivatalnok s tisztviselő tagjai mind jelen voltak, s a választott tagok közül elmaradt: Torma István, gr. Kornis Viktor, kimaradásukat igazolták, s ezen igazolás tudásul vétetett. Helyeslő tudásul vétetett szintén, hogy elnök-főispán a mult ülés óta az illető szakelőadók meghallgatásával 16 oly sürgős ügyet láttatott el, melyek elintézése halasztható nem volt. Az ülésen kívül ellátott ügyek közül legfontosb volt azon minis-

Ejh! ejh! Berkey ur, ugy látom ön szeret tulozni.

— Épen nem, csak azok közé tartozom, kik tartózkodás nélkül mondják ki a valót. S ha ön netán nem hinné, hogy meggyőződésből beszélek; csak szólnia kell, és én bebizonyítom önnek szerelmemet.

— Hogyan? Tehát már szeret is?! Haha! mondhatom, hogy nagyon halad ön, Berkey ur.

— Tehetek-e róla édes Aranka kisasszony?

A szerelem legkülönösebb lakója keblünknek, észrevétlenül lopózik be oda s egyszer csak jelenti magát. De félre a tréfával! Kérem Aranka kisasszony, szóljon, remélhetek-e?

— Komolyan beszél ön?

— A legkomolyabban.

— Vallomása uram, oly hirtelen és váratlan rám nézve, hogy egész zavarba hoz, mondá Aranka kisasszony, s egyszerre elkomolyodott.

(Folyt. köv.)

Amerikai levél.

Cleveland, (Nord-Amerika) nov. 19 1876.
(Folytatás.)

A brazíliai császári köztársaság, mely csak félszázad óta szabad és független, csak most kezdi fejleszteni jövő nagyságának gyökereit. Csekély figyelmet költött e világgrészen és Európában mindeddig. Egy ily határtalan kiterjedésű, dús talaju s a legkülönbözőbb termények tenyészésére alkalmas éghajlatok alatt fekvő birodalomnak csak helyes fejlődésre van szüksége, hogy

kisasszony kellemes zavarral s a könyvekre mutatva, — melyek valóban példás rendetlenséggel heverték szanaszét.

Voltaképp hol van itt rendetlenség, kedves Aranka kisasszony? kérdém mégis, hogy zavarából kisegitsem. Ellenkezőleg itt minden a maga helyén van... De tán alkalmatlan vagyok önnek ez esetben...

Nem, nem alkalmatlan ön, Berkey ur; ellenkezőleg örvendek, hogy oly jó volt és fölkeresett. Kérem, foglaljon helyet mondá Aranka kisasszony, némi rendet csinálva könyvei közt.

Mindketten leültünk.

A mi kóbor életünkben — kezdé Aranka kisasszony — ez a legkényelmetlenebb s egyúttal legunalmasabb foglalkozás; annyi ügyelet kell hozzá, hogy rendben tartsuk azt a csekélységet, mivel bírnunk, hogy az ember belefárad. De mért nem szivarozik ön, Berkey ur? Tudom, hogy szokott; ne feszélyezze magát, csak tessék egész könyvelemmel!

— Köszönöm. Mily figyelmes ön, Aranka kisasszony.

— Vendégeink, különösen — kedves vendégeink iránt figyelmesek szoktunk lenni.

Jól megy, kedves vendégének nevez — mondám magamban s elhatároztam, hogy a kedvező alkalmat hasznomra fordítom.

— Ön egészen elbájol! — kezdém.

— Valóban?

— Kétség kívül; önt csak látni kell, s meg vagyunk hódítva.

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

Egy kalandornő.

Elbeszélés.

Írta:

Biró Gyula.

II.

Már gyermekkoromban a szó szoros értelmében égtem a színművészetért, a mennyiben szegény jó atyám mindannyiszor derekasan elvert, valahányszor az öreg Gács bácsi alatt — egy másik színigazgató, ki egy jó görögdi nyieért még a kulissák közé is beengedett — színházba szöktem.

E szenvedélyem a színművészet iránt éveim számával csak nőtt, s most, huszonkét éves koromban mi sem volt oly hő vágyam, mint egy színésznő szerelmével birni.

Kezdtém a szépet tenni Aranka kisasszonynak — így hívták —, s minthogy a vetélytársak közt — ilyenek tudvalevőleg soha sem hiányoznak — irántam látszott érdeklődni, meghódítását könnyű munkának tartám. S azért elhatároztam, minden heves jelenetek nélkül adni tudtára érzelmemet.

Egy napon meglátogattam lakásán. Egész halmaz könyv közt találtam, melyet ép akkor rakott ki egy nagy úti bőröndből.

Ah! ön az Berkey ur?! Istenem egész zavarba hoz; e rendetlenség — kiáltott fel Aranka

teri intézkedés foganatosítása, melyszerint Szamosujvár városában, hol 11 ezeret meghaladó adó és illetékbeli hátralékok behajtására egy rendkívüli végrehajtó alkalmaztatott. Szappanyos azon felszólamlására, hogy ez intézkedés talán túlszigorú és Szamosujvár városára terhelő lehet: a kir. adófelügyelő által adott felvilágosításokon, miszerint a teher nem a várost, hanem az illető hátralékosokat illeti, s hogy a végrehajtó az ezektől befolyó végrehajtási költségekből fizetni fog, mindenki megnyugodott.

Az 1876-ik évi VI. t.-cz. 53-ik §. értelmében az év első ülésén a fegyelmi választmány is megválasztandó lévén, az államközegekből: Várjon Lajos kir. mérnök és Liber József kir. tanfelügyelő rendes, Danczkay Antal kir. adófelügyelő pedig póttagul; a törvényhatósági bizottság választott tagjaiból; Kovács Samu és Deseöffy Mihály rendes, Tatrosy Ferencz pedig póttagul, titkos szavazattal megválasztattak.

Az illető szakelőadók referáltak: a főjegyző többek között előadta Kovács Samu bizottsági tagnak már korábban beadott írásos indítványát, melyszerint egy itt Deésen a postautczában levő állami épületnek hivatali helyiségek ké leendő átalakítása iránt pénzügyi m. kir. minister ur megkérendő lesz. Ezen állami épület mintegy 48 öl hosszú és 5 öl széles, még az ötvenes években állami költségen felépített cserepelt fedett boltozatos maglóistálló, a célra azonban soha sem használtatott, felépítése óta folytonosan üresen áll, az államnak évenként bizonyos fenntartási költségbe kerül, anélkül, hogy valamit jövedelmezne; míg ellenben, ha azon épület 5—6 ezer forinttal szobákká alakíttatnék át, az abban nyerendő mintegy 20—30 kisebb-nagyobb irodai helyiségekbe: a kir. adóhivatal, illetékkiszabási hivatal, adófelügyelőség, gazdasági és erdőszeti számtartóság, pénzügyi biztosság és szakasz, a m. kir. esendőrség s még talán a kir. járásbíró-ság is elhelyezhető volna, s az állam épen évenkénti 3 ezer forint kiadást takarítana meg, másfelől pedig a fenn elősorolt hivataloknak ezen állami épületbe leendő elhelyezkedése által mintegy 6 nagyobb magánépület ürittetvén ki, azokba az itteni hivatalnokok közül épen 13 családos ember elszállásolható. Fel sem tesszük tehát, hogy a pénzügyminister ezen helyes irányu felirat folytán a kérdéselt épület adoptálása iránt azonnal ne intézkedjék, s azt jövőre is inkább pusztulni engedje, hogy sem ily úton hasznosítsa s az államnak megtakarításokat eszközöljen.

Egy felolvasott belügyministeri leirat szerint, az igazságügyministerrel tárgyalások folynak

lételét az egész civilizált világgal éreztesse. Ha Brazília természeti előnyei mindazon fejlesztésben fognak részesülni, melyre emberi tetterő képes, nemsokára követelni fogják azon figyelmet, melyre a természet által jogosítva vannak.

Mint a civilizáció alsóbb, kezdetleges fokán álló birodalom, fő jelentékenysége nem az ipar vagy művészet terén tett haladásában, hanem épen a tömörkedő természeti előnyökben és terményei kitünőségében rejlik.

E terményekre kell tehát főfigyelmünket irányoznunk.

A tér, melyet Brazília a gazdasági épületben elfoglal, sok tanulmányozásra méltó tárgyat mutat föl; gazdag a talaj és erdő legtrikább természetmányaiban. A pompás fapéldányok: a kaucauk, brazilfa, mahagoni, rózsafa, bertoletia, granadilla; a legfinomabb faragványok és asztalosmunkákra alkalmas fanemek, a festő anyagok, minők: a Tagatiba (Maclura affinis), vörös mangua (Rhizophora mangle) indigo stb; az indiaik (bennszülöttek) sajátos készítményei, melyek ujdonságukkal magukra vonják a figyelmet; csaknem elfelejtetik a közhasználatban levő terményeket, pedig főleg ezek adnak Brazília roppant termőképeségéről fogalmat.

Egyik legjelentékenyebb kiállitánya a kávé. A brazilai kávé a kereskedelemben rendesen csak mint „Rio“ ismeretes, mely másodminőségű, olcsó s csak a szegényebb osztályok által használt czikk. Ha megvizsgáljuk a zsákok, hordók tartalmát a kiállitáson, vagy izleljük a kitünő italt, melyet a brazilai „café“-ban előnkbe tesznek — kezdjük belátni Agassiz állításai-

az iránt: hogy a kihágások ügyek ellátása a közigazgatási hatóságok jogkörébe rendeleti úton átadassanak, s az efféletti intézkedés rövid időn várható.

A főorvos jelentése szerint Deésen és a kaczói járás 7 községében 59 toroklobbos betegből 26 halt el, általában az egészségi állapot kedvező.

Az alispán Szamosujvár sz. kir. városnak példás rendben lefolyt szervezkedéséről tett jelentést.

A közmunka, váltásdíjak 1877-re egy kétfogatu igás napszám után 1 frt 20 krban és egy tenyeres napszám után 40 krban lett megállapítva.

A kórház szervezkedésére vonatkozó szabályrendelet életbeléptetésére főispán ur ő méltósága kéretett fel, s így a személyzet kinevezése a napokban várható, Bányai Károly némai körjegyző ellen a szamosujvári kir. járásbíró-ság által hangy kézbesítés miatt emelt panasz folytán fegyelmi vizsgálat rendeltetett el.

A központi tisztviselőknek egy három havi fizetősökkel felérő előleg 12 havi részletekben leendő visszatérítés kötelezettség mellett engedélyeztetett s az útmegváltási pénzekből leendő kiutalásával az alispán megbízott.

A királyi adófelügyelő által az 1876. XV. t.-cz. végrehajtása céljából összeállított czélszerű utasítás elfogadtatott, 1000 példánybani kinyomtatása elhatározottat s emellett a „Szolnok-Dobokában“ mint a megye hivatalos közlönyében is közölni fog.

Végül 25 ezer frt adóelengedésről is tett jelentést.

A helybeli táviratiszt a közig. bizottságba a posta és távirdaigazgatót képviselvén, természetesen, mikor közig. bizottsági ülés van, sürgőnyt nem vehet fel, mi okból ez időre mindig Kolozsvárról egy gyakornokot küldenek ki helyettesítésére.

E kiküldetés természetesen 30—36 frtba kerül, már most kérdjük: nem volna-e czélszerűbb itt egy gyakornoki állást még rendszeresíteni, ez által teljes napi szolgálatot behozni, a közönségnek előnyt s az államnak hasznot hozni; s ez kerülne 25 frtba, az ily helyettesítések pedig 30—36 frtba, s ha kétszer van ülés 40 és 50 frtba is? Ajánljuk az illető igazgatóság figyelmébe.

A királyi ügyész jelentése szerint ministeri rendelet folytán több foglyot, részint Szamosujvárra, részint Naszódra szállítván, a börtönhelyiségek kielégítő számuak. Hála az égnek!

Végül a közigazgatási bizottság féléves jelentése olvastatott, s ezzel az ülés véget ért.

nak igazságát, ki nagy figyelemmel kísérte a kávétermesztést Braziliában az utolsó ötven év óta, s annak folyton s gyorsan növekedő fejlődését „a század legkiválóbb gazdasági tüne-ményének“ tekinté. Agassiz állítása szerint az egész földön használt kávénak több mint fele Braziliában terem. Csekély hire onnan van, hogy a legjobb brazilai ültetvények termését, midőn a világpiacra jó, mint „Java vagy Mocca“, vagy mint „Martinique és Bourbon“ osztályozzák. Pedig Martinique és Bourbon és Guadalupe együtt véve nem hajtának egy évben annyit, hogy Rio de Janeiro piacát három napra ellássák. A kereskedelem Mocca név alatt ismert kávé is, nagyrészt brazilai természetű s a sajátos apró gömbölyű, az arabok által tevépúpnak nevezett szemek, kiváló helyet foglalnak el a brazilai tárlatban.

Sajnos! a brazilai „planter“ hasonlóan a déli s államok (Georgia, Alabama, Louisiana stb.) cukor és gyapot termelőihez, gyakran annyira eladósodik, hogy kénytelen termését kezelését vevőire bízni. E vevők s európai megbízottaik könnyebbnek tartották, a finom kávé régi fajainak ismert hírét fölhasználni, terményeiket e régi nevek alatt hozni forgalomba, mintsem, hogy — a mi könnyen sikerült volna — a világpiacra állandó hírnevet állapítsanak meg legjobb fajáknak.

E tényeket a londoni, párisi, bécsi — de különösen — a philadelphiai kiállitások tüntették ki, s a jobb minőségű brazilai kávé nem kevésbé keresett most, midőn saját neve alatt kezdjük ismerni. Agassiz szerint e század elején Rióból tíz zsák kávé exportáltak. 1872-ben a

Vidéki levelezések.

Kaczó, 1877. január 4-én.

Most, midőn a föld-periheliunát alig egy pár nappal haladja meg s az egyenlítő alá süllyed, sugarak felettünk történő elsikulásokban a dermedt tél szigorú csendjét falusi magányunkban kétszeresen éreztetik; a beköszöntött hideget a renden levő disznótorokban nyert elegendő táplálkozás által kellőleg paralizálva individualis háztartásunk anyagjának adóját a teremtes örök törvénye szerint pótlékozási százalék vagy elengedésen kívül, az erőfenntartására kérelhetetlenül leróttuk: gondoskodnunk kell, hogy a „sana mens in sano corpore“ telhetetlen tudásvágyának nagy ehetőségét lecsillapítsuk. Az a pár napilap, melyet általános ismereteink feuttartására járattunk, a kávé tulajdonságával hat, hogy szellemi ebédünk idején annál kitörőbb mohósággal ostromoltassunk az igazán tápláló szakismeretfejtő munkák megszerzésére. S hogy ezt is eszközölhessük, helyes felosztással munkához látunk s vágatjuk a fát a városban lakók számára. Ne tessék elmosolyodni e naiv megjegyzés felett, hátha csendéletünknek a városok zajos örömeivel való szembeállításával a megelégedés serpenyője legalább egy súly ezredmeileg (milliméter) felénk hajolhatik. E kis kitérés nyerjen elnézést. Nem a megelégedés; hanem anyagi és szellemi munkálkodási törekvésünk párhuzamítását s csendéletünk munkálkodásának megemlítését, — melyek alatt eltelnek nappalaink — akarám érinteni.

Hát éjjeleink?

Ugye önök a költők által megénekelt „falusi éjjelet“, — miután itt nincsenek egyetem semester kezdetek — a csend véglétében képzelik?...

„Jövel és lásd meg.“

A szellemi munka és az anyag erejének mozgása által elhasznált izmok származott hiányát az említett időszak étkézésen kívül a csendes álom állapota regresszirozza. Minél nagyobb a munka által izomállomány: annál táplálódóbb kell hogy legyen az eledel, s méjebb az álom.

Az álom állapotának első csaknem bodult stadiuma után, midőn a mintegy 11 órára tehető delejes lethargiamuson, kezd diadalmaskodni a gyűlölet éleny hatása alatt — eleinte homályos körvonalozással, később mind élénkebben — fejlődő álomkép. E hatás alatt lehettünk s valék én is e hó 2—3 közötti éj, éjfél 12 órakor, mikor a már diadalra vergődő élenygyűlet előteremtí a képzelet megvalósulhatatlanságának álomképet.

birodalom alkotmányos megalakulásának évében a kivitel 150.000 zsákra és 1874-ben már két és fél milliónál többre emelkedett.

Az összes kivitel 1871-ben — újabb adatokhoz nem juthattam, — 88 millió dollárra rugott Rióban. Ha hozzáadjuk a többi kikötők: Pernambuco, Para, Bahia, Santos és Rio Grande do Sul kivitelét, mely 74 millióra, így az összeg 162 millióra ment.

1874-ben mintegy háromszáz millió font cukrot, 36 millió font dohányt és tíz millió font kaucsukot szállítottak egyedül az Egyesült Államokba.

A theát kevésbé tenyészik, a legjobb Minos-Gereas nevű államban terem, de nem hajt többet évenként 15—20,000 fontnál; Rio de Janeiro és San-Paulóban bővebb a termés, de sokkal értéktelenebb.

A dohány nem csak bőven terem, de kitünő minőségű is, s a szivarok kellemesen meglepik azokat, kik azon hiedelemben nőttek fel, hogy a kis Quelto-Abajo területe Cuba szigetén, az egyedüli hely, mely a legjobb szivaroknak való dohányt termi. A kiállitáson szépen vannak elrendezve a legkülönböző Bahia kerületben termesztett és készített cigaretták és szivarok, melyeknek ezre 25—30 dollárba kerül, s melyek minden részben a Havanna szivarok jellegét bírják. Ha e termény bevitele az Egyesült Államokba sikerül, — a mit sokan megkísértettek — a Cubával való verseny azoknak lesz javára, kiket most a cubai szivarok roppant nagy ára annyira terhel.

(Folyt. köv.)

Formális csatában valék. A csatavesztett vezért, száguldó paripákon bérbefogadott orosz lovasság üldözté, s kik hősi halálra készen — megmentendők a kedves vezért — a rohanó lovasságra vetők magunkat, erős tüzet kapánk Felébredtem s a lövöldözés egyre tartott . . . apró puskatűz . . . egész decharge . . . !!! Mi ez?! Valóban itt vannak a muszkák? Ah, hát csak ugyan leróhatják a kamatokkal már megkésztetett tartozásunkat?!!!

Fél álom s fél ébrenlétben szaladtam ki házam elé . . . De már itt a csipős északi szél igazán felébresztett . . . de a lövöldözés az országút hosszában mégis folyton tartott . . . ! Ezek nem lehetnek muszkák, hisz Európa szakácsai még nem tálalták fel a sültet! . . . Vagy tán a biharmegyei 12 hirhadt rabló dislocálta volna magát szegény vidékünkre? Ez is észellenes. Szegény itt a nép, mindenéből kifosztotta egy pár évi rossz termés, a nagy uzsora és a könnyelműség. Az uzsorások vagyona pedig ebül szerzett vagyon, . . . s az úgy megy el! Mit keresnének hát itt a rablók, hol a cselédek is kamatba szolgálnak? E gondolatokkal tértem vissza igazán megfázva meleg szobámba. A lövöldözés is szűnt, egy pár szekér megindulása hallzott s újra csend lőn a téli falusi éjszakában.

Hogy pedig éjfél 12 órakor a falu kellő közepében mi okozta az oly hosszú időn át tartó lövöldözést, talán fel fog világosítani az előljáróság, ha ugyan az eddig tudomására jutott.

Elvárjuk

Jónás Bálint.

HIRFÜZÉR.

— **Tisztelettel felkérjük** mindazon t. előfizetőinket, kik a múlt évről előfizetéssel hátralékban vannak, hogy azt a folyó évi előfizetéseikkel egyidejűleg beküldeni sziveskedjenek. A kik pedig lapunkat továbbra megtartani nem szándékoznak, egész bizalommal kéretnek, miszerint ezt vidékiek levelezési lapon, helybeliek a lapkihordó által kiadóhivatalunkkal tudassák, illetőleg effelől a közelebbi harmadik szám vissza-küldése által értesítsenek, hogy a lap expeditiójára nézve tájékozva lehessünk.

— **Tárczánkban** egy amerikai levelet közlünk, melyet James Friedländer (Gyula) itteni orvostudor Friedländer Náthánnak Amerikában élő fiától, mint rendes munkatársunktól vettünk.

— **A helybeli műkedvelő szintársulat** ma „Egy millió” című vigjátékot adja elő. Az előadás tiszta jövedelme a közel tavaszon emelendő színházi helyiség építési költségeire fordítatik.

— **A műkedvelő szintársulat** folyó hó 28-iki előadásra „Clarisse” című drámát tűzte ki. További repertoire-ja „Farsangi iskola”, „Czárnő foglya”, „Párisi adós”, „Két huszár és egy baka” szindarabok lesznek. Ugyan-csak igyekeznek műkedvelőink, hogy a színház-építésre megkívántatott összevet elöteremtsék, s ez így is van jól: Előre!

— **A deési polgári olvasóköri** saját könyvtára gyarapítása céljából folyó évi február hava 3-án a városháza nagy termében zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj személyenként 1 frt o. é. Az itteni polgári bálók mindig kedélyesen folytak le, s hisszük, mikép a rendezőség ez alkalommal is minden lehetőt megteendő vigalom fénye emelésére.

— **A Deés városi iskolaszék** a helybeli polgári és felsőbb leányiskola téli vizsgáit folyó évi február 5-, 6- és 7-ére határozta.

— **A deési önkényes** tűzoltó-egylet rendes közgyűlését folyó hó 21-én tartja a városház tanácstermében, mikorra az alapító, pártoló és működő tagok meghívottnak. A parancsnokság.

— **Szék városa** folyó hó 16, 17 és 18-án fogja a megyei alispán elnökle alatt képviselőtestületét megalakítani és tisztikarát megválasztani.

— **Rákos és Kendermező** az új területi beosztás szerint e megyéhez beosztott községek, egy e napokban lehatott belügyministeri

leiratnál fogva Szolnok-Dobokamegyétől Szilágymegyéhez csatoltattak, s a szabályszerű hivatalos átkebelezésnek még e hó folytán megtörténnie kell.

— **A füzes-szentpéteri** csoportba öt pályázó közül körjegyzővé Kulcsár Simon választott meg.

— **A megye területén levő** hetivásár-jogosult városok és községek t. előjáróságait felkérjük, hogy az e lapok hirdetési rovata fölötti mintázat szerint szerkesztendő piaci árjegyzékeiket — saját érdekükben — minden hetivásárt követő napon szerkesztőségünkhez megküldeni sziveskedjenek.

— **Az „Erdélyi Gazda”** 2-ik száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Az „Erdélyi gazda” és közönsége. — Pár szó a méhészet köréből. — Sertés-ölés körüli teendők. — Legújabb találmányu virágcserepek. — Valjon hasznos állat-e a nyul? — Gazdáink figyelmébe ajánlva. — A hordók hitelesítése ügyében. — Lovaink tunyasága. — Tojást egy éven tul eltartani. — Hordó dugókat tartósá tenni. — Utánzásra méltó példa. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés 1877 január 5-én. — Közgyűlés 1877 január 7-én. Meghívó. — Helyreigazítás. — Mellékleteink. — Piaci árak. — Hirdetések. — Előfizethetni Kolozsvárt, az „Erdélyi gazda” kiadó-hivatalában évenként 4, fél-évenként 2 frtjával.

— **Apró hírek.** A képviselőház ülései e hó 20-án kezdődnek. — Az erdélyi gazdasági egylet elnökévé Tisza Lászlót 74 szavazattal választották meg.

— **Külföldi hírek.** Gortsakoff orosz államkanczellár hivatalosan közlé a kormányokkal, hogy Ignatieff utasítást kapott: mindaddig Konstantinápolyban maradni, míg a porta részéről bármilyen csekély kilátás van az engedékenységre, s csak ha a porta megmarad merev álláspontján, Oroszország akkor szakítja meg diplomáciai viszonyait Törökországgal, a nélkül azonban, hogy bármely olyan lépést is tenne, mely ellentétbe hozhatná Európával. Ez a hang nem a régi fenhéjázás hangja már. Az értekezlet dolgaival bajos tisztába jöni az összeférhetetlen hírek miatt. A sok szó mellett pedig foly a fegyverkezés, s a porta egy antwerpeni házzal is szerződést kötött ágyúcsövek gyors szállítására. Szerbia azonban kiesett a jövő háborújának számításából. Oroszország leveszi róla kezét, nem küld se pénzt, se fegyvert, az önkénytesek mennek haza. Milán fejedelem nagy szabadságolásokat enged, a semlegességi vonalon állnak már némely népkatonacsapatok, s valószínű, hogy Szerbia békét köt, mivel szigorú helyzete és a nép akarata úgy kívánja. Ellenben Montenegróra folyvást süt a cári kegyelem napja; oda most is foly a muszkapénz és fegyver s a sereget is újra szervezik. Ide lyukadt ki a Milán királysága. A bukaresti orosz főkonzult, Stuart-ot, táviratilag hívták Kisenewbe, az orosz főhadi szállásra. Ha az értekezlet eredmény nélkül oszlik szét: Miklós nagyherczeg kiáltványt fog intézni a román néphez. Orosz pánszláv lapok dühöngenek Austria-Magyarország ellen s azt írják, hogy a délszlávok felszabadításával Oroszország nehezen boldogulhat addig, míg monarchiánk dualizmusát s abban a magyarok uralmát meg nem törli; „de csak úgy, ha lehet,” mondja egyik népnótánk.

Törvényhatósági közérdekű közlemények,

Figyelmeztetés.

A Szolnok-Dobokamegye területén működő ujonczállító bizottság utazási és foglalkozási tervezete: Január 14-én a bizottság Magyar-Láposra utazik. 15, 16 és 17-én sorozás M.-Láposon. Január 18 és 19-én utazás Csáki-Gorbóra, 20-án sorozása a szurduki járásnak. Január 21-én utazás Deésre. Deésen január 22-től február 3-ig foly a sorozás, és pedig soroz: január 22- és 23-án az alparéti, 24- és 25-én a kaczkói, 26- és 27-én a bálványos váraljai, 28-án szünnap, 29- és 30-án a deési, 31-én és február 1-én a rettegi, 2-án szünnap, 3-án Deés városa. Február 4-én utazás Bethlenbe, e hó 5- és 6-án

a bethleni, 7-én és 8-án a kőfarkai járások sorozása foly. Február 22-én és 23-án soroz Sajó-Szt.-Andráson a kerlézsi járás. 24- és 25-én utazás Szamosujvárra. Szamosujvart foly a sorozás február 26-ától márczius 6-áig és pedig: 26, 27- és 28-án soroz a búzai, márczius 1, 2 és 3-án a dobokai járás. 4-én szünnap. Márczius 5-én Szamosujvár és 6-án Szék városa sorozand. Nagy-Somkúton: Szolnok-Dobokamegyét illetőleg foly a sorozás február 23-ától márczius 1-éig és pedig február 23, 24, 25 és 26-án a kápolnok-monostori, 27 s 28-án és márczius 1-én a kis-nyiresi sorozó járásokat illetőleg. A sorozó járásokat ez alkalommal is azon községek alkotják, melyek a múlt évben is alkották, tehát a pánczélcsehi és egereg-almási sorozó járáshoz tartozott községek ez úttal is külön-külön sorozójárasokat képezendnek és előbbi Koloza, utóbbi pedig Szilágymegye alispánja felügyelete és polgári elnöksége alatt Hidalmáson ujonczoz.

Szolnok-Dobokamegye sorozójárasaira honvédelmi m. kir. minister ur ő nagyméltóságának f. é. sz. a. leiratával az ujonczjutalék következő arányban vettetett ki:

1) a magyarláposi sorozójárasra 67 ujoncz 7 póttartalékos. 2) a kaczkói sorozó járasa 36 ujoncz 4 póttartalékos. 3) a rettegi sorozójárasra 30 ujoncz 3 póttartalékos. 4) a kőfarkai sorozójárasra 21 ujoncz 2 póttartalékos. 5) a bethleni sorozójárasra 32 ujoncz 3 póttartalékos. 6) a bálványos-váraljai sorozójárasra 34 ujoncz 3 póttartalékos. 7) a deési sorozójárasra 28 ujoncz 3 póttartalékos. 8) az alparéti sorozójárasra 26 ujoncz 3 póttartalékos. 9) a szurduki sorozójárasra 30 ujoncz 3 póttartalékos. 10) a Deés városi sorozójárasra 11 ujoncz 1 póttartalékos, 11) a dobokai sorozójárasra 45 ujoncz 5 póttartalékos. 12) a búzai sorozójárasra 54 ujoncz 5 póttartalékos. 13) a kerlézsi sorozójárasra 27 ujoncz 3 póttartalékos. 14) a kápolnok-monostori sorozójárasra 45 ujoncz 5 póttartalékos. 15) a kis-nyiresi sorozójárasra 23 ujoncz 2 póttartalékos. 16) a Szamosujvár városi sorozójárasra 3 ujoncz — póttartalékos. 17) a Szék városi sorozójárasra 4 ujoncz — póttartalékos.

Ad 18. k. b.

1877.

Utasítás.

A közadók kezeléséről szóló 1876. évi XV. törvényzikknek végrehajtása és ebből kifolyólag a járási szolgabírák és községi előljáróknak az adókiivetés és behajtás iránti hatásköre- és hivatásáról.

1. Az 1876. évi XV. t.-cz. immár minden egyes pontjára nézve teljesen hatályba lépven, annak 1. §-sa szerint adóügyekben az állami közigazgatást a törvényhatóságok területén a kir. adófelügyelők vezetik, a törvényhatósági közigazgatási bizottságok ellenőrködése mellett; az elsőnek működési körét a 4. §., az utóbbinak az 5. §. határozza meg.

2. Kivetés. Az egyenes adók kivetésére a községek közegei és az adókiivető bizottságok vannak hivatva.

A községi közegek (adóhivatalok, községi jegyzők) kivetik a földadót, a kereseti adó I. és II. osztályát, a házostály- és házberadót, az általános jövedelmi pótdadót, a cselédtartásért, teke- és játékhelyiségekért, koesi- és lótarásért fizetendő adót és végre a fegyver-adót.

A kivető bizottságok megállapítják a kereseti adó III. és IV. osztályát, a bányaadót, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját, végre a tőkeamat és járadékát. (1876. évi XV. t.-cz. 11. §.)

3. A községek közegeinek az adókiivetés iránti működési körét és kötelességeit a fenti törvényzikknek 12—20. és 28. §§-ai határozzák meg.

4. Felelőztetési hatóságok a községek által kivetett adókra nézve a törvényhatóság közigazgatási bizottsága a kivető bizottságok által megállapítottakat illetőleg pedig a fel-szolamias bizottságok. (1876. évi XV. t.-cz. 29. §.)

5. Az egyenes adókat könyvelik és nyilván tartják:

- a) egyénekenként a községi jegyzők;
- b) községenként a kir. adóhivatalok;
- c) adóhivatalonként és törvényhatóság-

gokként a kir. adófelügyelő számvevő közegei. (1876. évi XV. t. cz. 35. §.)

6. Az adóhátralékoknak több évekre leendő felosztására kiküldendő törvényhatósági küldöttségek eljárását a törvény 37. §-sa határozza meg, mire nézve a községek közegei az adatokat a kir. adófelügyelő utasítása szerint állítják ki és terjesztik elő.

7. A kivetett egyenes adók négy egyenlő részben minden évnegyed első napján esedékesek.

Míg az adókivetés eredménye az adókönyvecskébe bejegyezve nincsen, az évnegyedi részletek a megelőző évi adókivetés szerint fizetendők, — más adózók, ha évi tartozásuk 100 frtnál kevesebb, a községi bíró, illetőleg pénztárnoknál, ha 100 frtot meghalad, szintén a kir. adóhivatalnál fizetnek, a városi adózók a városi adópénztárnál.

A beszedett adópénzek minden hóban bírság terhe alatt beszállítandók.

8. A folyó évi és mult évi adótartozások s más kincstári követeléseknek végrehajtás utján való behajtására: a községi bíró, illetőleg pénztárnok a községi jegyző közbejöttével a községnél fizetőkre nézve, a szolgabírák, illetőleg segédjeik pedig közvetlen a kir. adóhivatalnál fizetőkre nézve vannak hivatva. (1876. évi XV. t. cz. 52. §.)

Köteletségében áll tehát ezen adóvégrehajtással megbízott községeknek, az évnegyed

gyed másod havának második felében a községi közegek, illetőleg a kir. adóhivatalok által kiállított hátraléki kimutatások alapján és pedig:

a) A községek előjáróinak (polgármesterek) a községnél fizető adózókat hirdetmény útján és egyuttal ezen adózók közül azokat, kiknek évnegyedi tartozásuk 10 frtnál nagyobb, egyenként írásbeli megintés útján.

Azok ellen, kik adótartozásukat az évnegyed második hava végéig le nem fizetik, az évnegyed harmadik havában a záloglási eljárást alkalmazni.

Ha záloglás napját követő 15 nap alatt a behajtandó hátralék járulékaival együtt le nem fizetetik, a lefoglalt javak nyilvános árverés útján eladandók.

A záloglás és árverezésnél követendő eljárást szabályozzák az 1876. évi XV. törvényezikk 54—58. §-sai.

9. Az egyénekenkénti könyvelést teljesítő községi jegyzők kötelesek az általok behajthatatlanoknak tapasztalt folyó adótartozásokat évenként a kir. adófelügyelőnek kimutatni. (1876. évi XV. t. cz. 60. §.)

10. A szolgabírák kötelesek az adóbehajtással foglalkozó közegeket szemmel kísérni, észlelt törvény- vagy szabályellenesség vagy mulasztás eseteiben azoknak okozóira 5—25 frtig terjedhető, és az egyenes adók

módjára felében a kincstár, felében a megyei házi pénztár javára behajtandó bírságokat róni, és erről esetről-esetre a törvényhatóság közigazgatási bizottságának jelentést tenni. (1876. évi XV. t. cz. 61. §.)

11. A községek előjárói a szolgabíróknak, a városok és szolgabírók a kir. adófelügyelő útján a törvényhatóság közigazgatási bizottságának havonként bemutatják jelentéseiket az adóbehajtás menetéről, és az adóbehajtás rendes eszközlése iránt azon felelősséggel tartoznak, hogy a hol igazolatlanul hátralékban marad az adó, ott költségükön fog az akár más hatósági, akár államközeg által (1876. évi XV. t. cz. 62. §-sa), ismételt hanyagság esetében a községi közeg, ugyszintén a szolgabíró is fegyelmi uton hivatalból is elmozdítható.

12. Azon községi közegek és szolgabírák, kik az év végéig a folyó évi adótartozást behajtják és a kir. adóhivatalhoz beszolgáltatják, a törvényhozás által jutalmakba részesíttetnek.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottságának Deésen, 1877-ik évi január 8-án tartott üléséből.

Br. Bánffy Dezső,
főispán.

Felelős szerkesztő-kiadó PÁNCZÉL JÁNOS.
Tárcavezető MEDGYES LAJOS.

P i a c z i á r a k.

A hetivásár		Egy hectoliter (= 162 bécsi mérő.)										Egy liter				Egy köbméter	100 kilogramm	Egy kilogramm				
helye	hó és napja	tiszta búza	elegy búza	rozs	árpa	zab	török-búza	pityóka	kendermag	lenmag	haricska	lencse	paszuly	borsó	köles	tűzifa	széna	szalma	marhahús	juhús	sertés-hús	disznózsír
		á	r	a	k	r	a	j	c	z	á	r	o	k	b	a	n					
Deés	jan. 9	780	600	480	—	216	300	400	600	—	—	16	6	10	16	200	—	—	32	24	48	90
Szamosújvár	jan. 9	855	575	575	—	235	390	300	490	900	—	10	7	10	15	500	—	—	30	24	36	105
Bethlen	decz. 20	800	500	400	—	210	315	120	350	—	—	7	14	7	22	500	—	—	32	24	48	110
M. Lajos	decz.																					
Retteg	decz. 28	840	540	480	—	220	280	120	360	—	—	7	14	7	—	500	—	—	30	20	48	90
Cs. Gorbó	jan. 10	700	—	450		180	320												22			70

H I R D E T É S E K.

Hirdetés.

A szurduki pinczében van eladó 1874-iki négyszer lefejtett 1000 veder **érmel-leki** bor hordóstól vagy anélkül. Értekezhetni lehet a br. Wesselényi Béla ur ottani tiszttartójával, Faragó Józseffal u. p. Zsibó. (1—*)

Urányi Imre monostorszegi birtoka Deéstől félórai távolságban folyó 1877-ik évi **április hava 24-től** több évekre haszonbérbe kiadó.

E birtok áll: jó karban levő udvarház és gazdasági épületeken és három napszám szolgálatot teljesítő kurialistán kívül: 100 hold tagosított szántó, kaszáló és átlagosan mintegy 140 veder bort termő szőlőből. Értekezhetni országos képviselő: **Simó Lajossal**, Blenke-Pojánban vagy Budapesten (országház) ugy e lap szerkesztőségénél.

Hirdetés.

M.-Köblös községében mintegy 320 hold szántó és kaszálóból álló birtok, melyhez a belső telekkel közvetlen kapcsolatban álló igen szép kiterjedésű kerten kívül **egy és fél hold jó karban lévő szőlő** s ugyanakkora gyümölcsös, 7 kurialista tartozik, s 14 antiqua után járó korcsma-haszonbér rész jár. F. évi Szt.-györgy-napjától kezdve több évre haszonbérbe kiadó. — **Értekezhetni Rettegi Zsigmonddal M.-Köblösön.**

Ad. 455. sz.

Pályázati hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottsága a megyei utak felügyelete és a műszaki munkálatok vezetése érdekében 140.—1876 jegyzőkönyvi szám alatt **hét útmesteri és minden három mértföldnyi területre egy-egy útkaparói állomás** rendszeresítését határozván el és ezen intézkedés 19640—1876 szám alól, közmunka és közlekedésügyi minister ur által helyeslő tudomásul vétetvén, az általam kinevezendő útmesteri s az alispán által felveendő mintegy 20—25 útkaparói állomásra ezennel pályázatot nyitok.

Kik ez állomásokat, melyek az útmesterekre nézve 400 forint évi fizetéssel, az útkaparokra nézve pedig az illetők szorgalmához képest 10 és fokozatosan 12 frtnyi havi bérrel javadalmaztatnak, elnyerni ohajtják, szabályszerűen bélyegzett folyamódásaitkat január hó 31-éig és pedig az útmesterek hozzám, az útkaparók pedig a megye alispánjához Deésre nyújtják be s mellékelt okmányaikkal az útmesterek mind erkölcsi, mind képességi tekintetben alkalmazhatóságukat s ugy ezek, valamint az útkaparok katonai szolgálati idejüket igazolják.

Deésen, 1876. évi december hó 31-én.

Br. Bánffy Dezső s. k.
főispán.

(1—3)

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 4516—1876.

Hirdetmény.

A folyó hó 20-án a szamosi malomgátak után szedendő tutajvámjog haszonbérbe adása czéljából megtartott árverezés, azon oknál fogva, mivel a 2000 frtban megállapított kikiáltási ár mellett senki a bérlethez hozzá szólni nem akart, meghiusultnak tekintethetvén, annak ugyancsak nyilvános árverezés útján leendő haszonbérbe adására újabb határnapul jövő 1877-ik évi január hava 23-át délelőtti 10 órára Deésen, a megyaház nagy termében megtartandólag tűzöm ki.

Deésen, 1876. december 31-én.

Szarvadi Pál s. k.,
alispán.
(1—3)